

Grafičko oblikovanje omota glazbenih CD-a

Baraban, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2015

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:443167>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet Osijek

Odsjek za informacijske znanosti

Mentor: izv.prof.dr.sc. Sanjica Faletar Tanacković

Sumentor: Josipa Selthofer

Studentica: Lucija Baraban

Grafičko oblikovanje omota glazbenih CD-ova

Završni rad

Osijek, 16. rujna 2015.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Što je grafičko oblikovanje?.....	2
2.1. Grafičko oblikovanje usmjereno korisnicima. Grafičko oblikovanje kao djelatnost.	3
2.2. Računalna grafika	4
2.3. Likovno-grafički elementi koji se koriste u grafičkom dizajnu.....	5
3.1. Besplatni programi za grafičko oblikovanje	7
4. Kada vizualno nadopunjuje auditivno – primjeri	8
4.1. Pink Floyd	8
4.2. Hladno Pivo.....	11
4.3. 10 najboljih omota nosača zvuka	12
5. Grafički dizajneri za oblikovanje orijentirani isključivo prema glazbi.....	20
5.1. Devolutiondesigns	20
5.1.1. Radovi	21
5.2. Skyfall Media	22
5.2.1. Radovi	22
6. Zaključak	24
7. Literatura	25

Sažetak:

Grafički dizajn postao je neizbježan dio glazbene umjetnosti te se s njome nadopunjuje, stvarajući cjelinu koja predstavlja samog umjetnika/e.

U prvom dijelu rada donose se osnovne informacije o grafičkom oblikovanju, grafičkom oblikovanju usmjerenom korisnicima, računalnoj grafici te programima za grafičko oblikovanje. U radu je dana usporedba besplatnih i profesionalnih programa za grafičku pripremu.

Drugi dio rada donosi pregled najboljih omota nosača zvuka po izboru publike. U radu su navedeni primjeri 10 omota i načini njihova grafičkog oblikovanja te autori zaslužni za iste.

Kako glazbena industrija raste, specijalizirali su se grafički dizajneri za oblikovanje orijentirani isključivo prema glazbi, odnosno izradi ukupnog vizualnog identiteta glazbenika, te su navedena dva primjera takvih grafičkih dizajnera.

Ključne riječi: glazba, grafički dizajn, oblikovanje omota nosača zvuka

1.Uvod

Grafički dizajn je vrsta primijenjene umjetnosti odabira i komponiranja vizualnih elemenata kao što su tipografija, fotografija, ilustracija, simboli i boje sa ciljem prenošenja poruke određenoj publici.¹

Grafičko oblikovanje je vrsta oblikovanja kojom se mogu prenijeti informacije i emocije javnosti putem vizualnog medija kao nosača. Grafički dizajn ima tri osnovne značajke, a one su: prenošenje informacija, umjetnost i ekonomičnost. Kao svojevrsni dio primijenjene umjetnosti, informativni aspekt osnovna je značajka grafičkog dizajna, jer rezultati grafičkog oblikovanja imaju svrhu prijenosa određene informacije. Grafičko oblikovanje je vrsta, najčešće, dvodimenzionalnog dizajna, a uključuje kombinacije grafičkog, simboličkog, boje i teksta, što podrazumijeva kombiniranje tipografije, dizajna, ilustracija i fotografija, kako bi se poruka što bolje prenijela korisnicima. Grafičko oblikovanje moglo bi se nazvati tihim likovnim jezikom koji prenosi pozornost na subjektivni duh i naglašava karakteristike tog istog subjekta.²

U novije se vrijeme grafički dizajn podjednako bavi i novijim tehnologijama, primjerice videozapisima, filmom ili multimedijom. Premda uglavnom vezan uz dvodimenzionalno, ne isključuje i bavljenje trodimenzionalnim objektima (ambalažom, industrijskim dizajnom, dizajnom izložbenih prostora pa čak i arhitekturom).³

Oblikovanje formi zahtijeva kreativnost i poznavanje stilova, ali i spretnost pri oblikovanju poruke kako bi ona bila prepoznatljiva, razumljiva i tehnički izvediva. Grafičko oblikovanje označava plan, nakanu, crtež, skicu, odnosno projektiranje putem nacрта. Često se riječ grafičko oblikovanje upotrebljava umjesto riječi industrijski dizajn. Industrijski je dizajn određivanje oblikovnih kvaliteta i odnosa industrijski proizvedenih predmeta, asortimana, komunikacija, sustava, procesa i okoline zadovoljavanjem uvjeta proizvodnje, distribucije... Industrijski dizajn dijeli se na vizualni dizajn, koji obuhvaća sve vrste projektiranja koje su povezane s grafikom, tipografijom, fotografijom, kinematografijom i crtanim filmom; dizajn proizvoda koji se odnosi na projektiranje upotrebnih predmeta i znači praktično isto što i industrijski dizajn; dizajn interijera; industrijski dizajn u smislu industrijskog projektiranja i oblikovanja; „total design“ odnosno oblikovanje svih komponenata nekog

¹ Tomipa, Mario, Milković, Marin. Grafički dizajn i komunikacija. Varaždin: Veleučilište u Varaždinu, 2013.

² Du, He-Min; Yu, Wei-De. The study of graphic design encoding based on knowledge coupling / Procedia - Social and Behavioral Sciences 51 (2012) 480 – 488

³ Usp. Tomipa, Mario, Milković, Marin. Grafički dizajn i komunikacija. Varaždin: Veleučilište u Varaždinu, 2013.

složenog proizvoda (tvrтка, hotel) te grafički dizajn odnosno dvodimenzionalno projektiranje koje komunicira određene ideje na vizualan način i izriče poruke čija forma grafički utjelovljuje ili naglašava najbitnije odrednice ideja koje treba komunicirati.⁴ Grafičko oblikovanje označava intelektualnu, tehničku i kreativnu aktivnost koja se bavi ne samo proizvodnjom slika, nego i analizom, organizacijom i metodama prezentacije vizualnih rješenja komunikacijskih problema. Osim što može pridonijeti boljoj tržišnoj poziciji i poslovnom uspjehu, grafičko oblikovanje ima važnu socijalnu i kulturnu ulogu, nudi prostor za kritiku i subverziju, može utjecati na društvene procese, pomoći u podizanju svijesti i rješavanju socijalnih problema. Danas kada smo okruženi proizvodima grafičkog oblikovanja, grafički dizajneri imaju mogućnost doprijeti do masa, fokusirati pažnju javnosti, utjecati na stavove, a u konačnici i širiti vizualnu kulturu.⁵

2.Što je grafičko oblikovanje?

Grafičko oblikovanje je interdisciplinarna djelatnost koja povezuje društvene, humanističke i tehničke znanosti sa kreativno-umjetničkim komponentama, odnosno to je djelatnost koja definira komunikaciju između korisnika i predmeta. U društvima zasnovanima na masovnoj proizvodnji i potrošnji te razmjeni kapitala i rada grafičko oblikovanje se definira kao intelektualna i kreativna interdisciplinarna djelatnost koja funkcionira unutar društva koje ima potrebu materijalizirati mitove – posredovati identitetima pojedinaca u zajednici, ali i identifikaciju pojedinca sa zajednicom.

Grafičko oblikovanje se tijekom razvoja industrijske kulture afirmira, posebice u dvadesetom stoljeću. Uz grafičko oblikovanje se u lokalnom kontekstu koristi i pojam oblikovanje koji je afirmiran pedesetih godina da bi označio posebnu vezanost ideologijskog konteksta i prakse koju danas pojam grafički dizajn označava.

Grafičko oblikovanje načelno funkcionira na dvije razine, a ovisno o tome i funkcioniraju dva tipa usluge koje daju grafički dizajneri i dizajnerice: produkt grafičkog oblikovanja, odnosno industrijski dizajn i grafički dizajn odnosno stvaranje vizualnih komunikacija.⁶

Svrha rada je oblikovanje vizualne komunikacije namijenjene glazbenoj produkciji. Tako grafički dizajner ili dizajnerica stvaraju sredstvo prenošenja vizualne i verbalne poruke u

⁴ Definicija dizajna po Dorflesu. <https://bs.scribd.com/doc/177828357/Definicija-dizajna> (20-09-2015)

⁵ Stari Dizajn. <http://stari.dizajn.hr/> (20-09-2015)

kontekstu šire komunikacijske platforme, uvjetovane tehnički, postužući sve veću interaktivnost gotovog „proizvoda“.⁷

2.1. Grafičko oblikovanje usmjereno korisnicima. Grafičko oblikovanje kao djelatnost.

Grafičko oblikovanje usmjereno korisnicima predstavlja pristup kod kojeg je grafičko-dizajnerska praksa utemeljena na razumijevanju stvarnih potreba korisnika te se javlja sredinom prošlog stoljeća.

Grafičko oblikovanje je djelatnost koja je bitno određena društvenom stvarnošću, potrebama, željama, mogućnostima te ovisno o općoj društvenoj situaciji, skup zadataka i očekivanja oscilira od sredine do sredine te od razdoblja do razdoblja. Grafičko oblikovanje je istovremeno posljedica društvenih okolnosti ali i sudjeluje u formiranju fizionomije društva. U društvenoj stvarnosti grafički dizajn ima kohezivnu ulogu – spona je između materijalne i nematerijalne proizvodnje s jedne i korisnika sa druge strane, pritom rješavajući i istražujući konkretne probleme i zadatke – sudjeluje u ukupnosti fizičkog, vizualnog i informacijskog okruženja.⁸

Grafički nas dizajn okružuje – svuda oko nas raznorazni proizvodi grafičkog dizajna objašnjavaju, uređuju, identificiraju; nalazimo ga u gotovo svemu što vidimo, radimo, kupujemo. Dizajniraju se poštanske marke, knjige, telefonski imenici, web-stranice, ambalaže, plakati... Drugim riječima, toliko prožima stvarnost da je svakidašnjicu nemoguće, bez grafičkog dizajna, zamisliti.⁹

Posao grafičkog dizajnera podrazumijeva kompleksnost i odgovornost te nije vezan isključivo uz estetski doživljaj. Kompetencije koje grafički dizajner treba imati pretežno su komunikacijske, kada kao stručnjak na području vizualnih komunikacija preuzima odgovornost za cijeli proces vizualne artikulacije informacija. Grafičko oblikovanje povećava vrijednost, motivira, utječe na javnu percepciju, komunicira identitet i karakter, profil, prezentira... ICOGRADA, krovna udruga grafičkih dizajnera (eng. International Council of Graphic Design Associations), promovira grafički dizajn kao struku od vitalnog značenja za društvo i ekonomiju definira zadatak grafičkog dizajnera kao prosljeđivanje pravog odgovora na probleme vizualnih komunikacija u svakoj vrsti ili svakom dijelu društva.

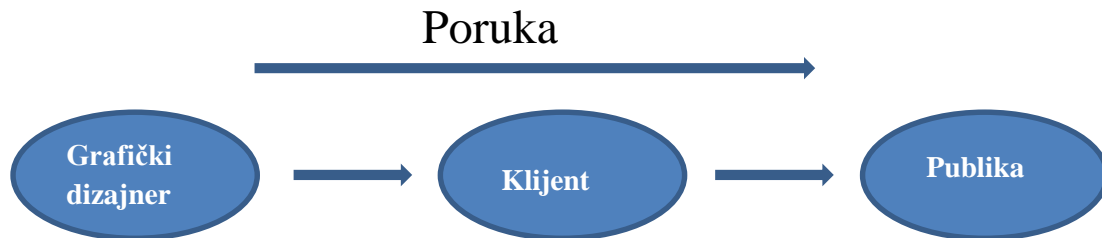
⁶ Isto.

⁷ Isto.

⁸ Usp. Tomipa, Mario, Milković, Marin. Grafički dizajn i komunikacija. Varaždin: Veleučilište u Varaždinu, 2013.

⁹ Isto.

Grafički oblikovati znači stvoriti slike koje komuniciraju određene ideje, naglašavaju najbitnije odrednice ideja koje treba komunicirati. Komunikacijski dizajn podrazumijeva dijalog između klijenta, dizajnera i publike (slika 1).

Slika 1. Prijenos poruke do ciljane skupine¹⁰

Jedan od bitnijih elemenata uspješnosti dijaloga između klijenta i publike jest povjerenje klijenta u dizajnera, odnosno u njegove argumente o sveukupnosti komunikacije dizajnom koji prenosi poruku. Dizajn se razvija sukladno napretku tehnologije – dizajneri i dizajnerske skupine razvijaju vlastite dizajnerske procese, traže svoj put, sve ne bi li opstali na tržištu.¹¹ Grafičko oblikovanje obuhvaća mnoga područja, od tipografije do filmske industrije. Grafičko oblikovanje namijenjeno ispisu nalazi se pred posebnim izazovima s obzirom na pristupačnost jer ovisi o subjektivnom doživljaju te vizualnim sposobnostima publike.¹²

2.2. Računalna grafika

Grafički dizajneri, kako bi njihova kreativnost u potpunosti došla do izražaja, trebaju baratati računalnom grafikom. Dvije su vrste računalne grafike: rasterska grafika (sastavljena od piksela) i vektorska, sastavljena od krivulja.

Rasterska grafika upotrebljava redove individualnih piksela od kojih svaki može biti različite boje, a vektorska grafika zasniva se na matematičkim odnosima između točaka i krivulja povezujući ih tako da tvore sliku. Rasterska, odnosno bitmap, grafika sadržava nizove različito obojenih piksela koji zajedno čine sliku, a u svojem najjednostavnijem obliku jednobitne bitmape imaju samo dvije boje, tvoreći sliku od crnih ili bijelih piksela. Povećavanjem stupnja složenosti povećava se broj sadržanih boja pa tako 24-bitna slika može imati do 16,7 milijuna

¹⁰ Usp. Tomipa, Mario, Milković, Marin. Grafički dizajn i komunikacija. Varaždin: Veleučilište u Varaždinu, 2013.

¹¹ Isto.

¹² Visual accessibility in graphic design: A client-designer communication failure / Design Studies 40 (2015) 176-195

boja. Bitmap formati su GIF, JPEG, PNG, TIFF, XMB, BMP, PCX te za manipulaciju bitmap datotekama najčešće se koristi program poput Adobe Photoshopa.

Vektorska, objektno orijentirana grafika, sastoji se od matematičkih formula koje opisuju oblike i njihove pozicije, odnosno, umjesto redova piksela, kod vektorske grafike nalazimo forme, krivulje, linije i tekst koji zajedno tvore sliku. Formatima vektorske grafike su AI, CDR, CNV, PICT, EPS, WMF, a datotekama tih formata najčešće se manipulira pomoću programa Adobe Illustrator kao i GIS I CAD aplikacijama.

Moguće je priključiti te dvije grafike skupa, tvoreći hibridnu vektor-raster grafiku. Razlika između ove dvije vrste računalne grafike jest da bitmap slika sadržava informacije o boji i poziciji svakog rastera a vektorska grafika upute o tome gdje smjestiti svaku komponentu. Također, raster grafika uglavnom je memorijski mnogo veća i procesorski zahtjevnija od vektorske grafike. Ona ovisi o rezoluciji – ako se bitmap slika poveća, kvaliteta će se smanjiti, što se ne događa kod vektorske grafike, jer je njezin zapis stvoren tako da se može povećavati i smanjivati pritom, neovisno o rezoluciji, ne gubeći na kvaliteti.¹³

2.3. Likovno-grafički elementi koji se koriste u grafičkom dizajnu

U umjetničkim djelima forma, odnosno oblik i sadržaj imaju sasvim druge kvalitete i karakteristike i izraženi su drukčije nego kod grafičkog oblikovanja. Proizvod grafičkog oblikovanja treba imati praktičan sadržaj, odnosno biti korisna i svrsishodna. Kreativni tim stvara djelo – grafički dizajn koji će imati i estetske kvalitete ali istovremeno to djelo mora biti korisno u odnosu na posljedice koje trebaju proizaći iz njega, kada se promatrač sa tim djelom i susretne. Sadržaj praktičnog i korisnog u stvaranju grafičkog dizajna izražen je i u tome što se njegovim djelovanjem i posljedicama koje nastaju zadovoljavaju različite ljudske potrebe. Forma je, pored sadržaja, jedan od sastavnih dijelova koje grafički dizajn čine kreacijom, a određena je materijalom, načinom izrade, brojem i sveukupnim grafičkim rješenjem, što čini izgled i stvara određeni vizualni utisak, odnosno uspostavlja komunikaciju sa pojedincem. Stvaralačka mašta grafičkog dizajnera oblikuje formu pri čemu se ne smije zanemarivati funkcionalnost oblika, a realizacija proizvoda predstavlja i spontanost i znanje. Kada se govori o formi, glavno pitanje je jedinstvenost, jedinstvo i zanimljivost u raznolikosti, odnosno, cjelovitost, jasnoća, uspostavljanje prostornih odnosa. O odnosu elemenata u formi može se reći da je jedan element uvijek dominantan i oko njega se koncentriše simbolika ostalih

¹³ Usp. Tomipa, Mario, Milković, Marin. Grafički dizajn i komunikacija. Varaždin: Veleučilište u Varaždinu, 2013.

elemenata u skupini oblika i detalja koji imaju podređenu ulogu, tako što će se nekim svojim karakteristikama suprotstaviti, a nekima nadopuniti, dominantnom obliku. Osnovni elementi koji definiraju samu formu i neposredno utječu na kvalitetu grafičkog oblikovanja su: točka, linija, položaj, površina, veličina i tekstura. Skup korištenih elemenata čine uzajamno povezanu cjelinu, koja uz primjenu estetskih principa forme čini vizualni sklad, a prema njoj se ocjenjuje i sama svrha i estetika grafičkog oblikovanja.

Točka predstavlja najjednostavniji grafički znak. Jedna točka određuje lokaciju i središte radnje dok dvije točke već sugeriraju kretanje. Razmak među njima vizualni povezujemo u zamišljenu liniju te se tako razbija koncentracija pažnje, a raznolikosti u gustoći točaka proizvode iluziju forme.

Linija je prostorni pojam za putanju kretanja točke ili povezani niz točaka u prostoru. Linije dijele površinu na više posebnih dijelova, a što su bliže jedna drugoj, to će optička struktura biti čvršća, odnosno što su udaljenije, to se struktura gubi.

Položaj se definira kao vizualna komponenta koja se koristi radi pogleda od jedne do druge točke, a površina predstavlja nekoliko linija različite umjerenosti, koje omeđuju dio prostora i oblikuju površine različitih izgleda.

Veličina obuhvaća mjere, dimenzije i proporcije te u doživljaju forme ima veliki značaj, a tekstura predstavlja specifičan strukturalni poredak čestica na površini materijala, te ju doživljavamo na dva načina: putem vida i putem dodira.¹⁴

Korak po korak, moguće je razumjeti ulogu zastupljenih elemenata, kao instrumenata za vrlo dobar način prenošenja poruka grafičkim oblikovanju. U ovakvom kreativnom radu, grafički dizajner ovisi uklapa tekst, kombinaciju boja, sliku te tisak. Grafičko oblikovanje „razgovara“ riječima i slikom – odnosno skladom znakova, simbola, riječi i slika.¹⁵

3. Profesionalni grafički računalni programi i oni otvorenog pristupa, usporedba

Vektorski programi	Rasterski programi
Adobe Illustrator	Corel Photo Paint
Adobe InDesign	Adobe Photoshop

¹⁴ Osnovi grafičkog dizajna / Praktikum. Beograd: Fakultet za informatiku i menadžment, 2009.

¹⁴ Graphic advertising, as a specialized tool of communication / Procedia - Social and Behavioral Sciences 51 (2012) 645 – 649

Corel Draw	
Macromedia Freehand	

3.1. Besplatni programi za grafičko oblikovanje

Adobe je najpoznatiji proizvođač softvera u digitalnom marketingu i grafičkom dizajnu. Ipak, s vremenom se pojavljuje sve više open-source programa koji sistemskim uvjetima konkuriraju Adobe programima. Neki od njih navedeni su ovdje.

CardWorks je program za grafičko oblikovanje posjetnica, važnih za svakoga tko se bavi bilo kakvim poslom. Program nudi sve osnovne mogućnosti grafičkog oblikovanja, a cijeli proces znatno olakšava upotreba gotovih predložaka.

Pixlr online photo editor je program za obradu fotografija. Besplatan je za osobnu kao i za poslovnu upotrebu te ne zahtjeva instalaciju na računalo. Sve što vam je potrebno da bi ste mogli koristiti ovaj program je pristup internetu, pretraživač interneta i Flash player.

Scribus je program za pripremu za tisak. Pomoću ovog programa možete raditi potpunu pripremu za tisak za časopise, knjige, plakate, postere, brošure. Program je objavljen pod *GNU General Public licence v2*, što znači da je u potpunosti besplatan.

Paint.NET je program za kreiranje i obradu slika i fotografija. Paint.NET vizualno podsjeća na Microsoftov Paint, no tehnički je daleko napredniji.

Inkscape je open-source grafički vektorski program sa mogućnostima poput programa kao što su Illustrator, Freehand, CorelDraw ili Xara X. Program koristi W3C standard Scalable Vector Graphics (SVG) format. Podržane SVG opcije uključuju oblike, putanje, tekst, markere alpha blending, transformacije, gradijente, paterne itd. Inkscape također podržava Creative Commons meta-podatke.

Artweaver je program za crtanje a nudi brojne mogućnosti izražavanja kreativnosti mnoštvom ugrađenih alata.

Photo Pos Pro je program za obradu slika sa velikim brojem mogućnosti. Program omogućava stvaranje, obradu, poboljšavanje, ispis slika i računalnih grafika, kao i lako stvaranje grafika, kolaža, razglednica, web dizajna...

DoubleCAD XT je zamjena za AutoCAD. Besplatan je za osobnu komercijalnu upotrebu, obrazovne svrhe, odnosno ne sadrži ikakva ograničenja.

GIMP je user-friendly, potpuno besplatan program za obradu slika koji zamjenjuje Photoshop.¹⁶

4. Kada vizualno nadopunjuje auditivno – primjeri

4.1. Pink Floyd

Jedan od glazbenih sastava koji su definitivno ostavili neizbrisiv trag u umjetnosti jest Pink Floyd – engleski rock sastav, osnovan 1964. godine u Cambridgeu.

Bend je poznat po psihodeličnim i progresivnim rock skladbama, filozofskim tekstovima pjesama, zvučnim eksperimentiranjem, inovativnim omotima nosača zvuka i pomno osmišljenim nastupima uživo. Jedni su od najuspješnijih rock grupa ikada.

Godine 1973. izlazi mega popularni album "The Dark Side Of The Moon" koji se prodao u nevjerojatnoj tiraži te je postao i prvi američki broj jedan Pink Floyd. Ukupno se na Billboardovoj top ljestvici zadržao 741 tjedan, a 1993. ponovno je došao na top ljestvice u Britaniji i to na njihovo četvrto mjesto. Riječ je o konceptualnom albumu na kojem se nalaze dva velika hita "Money" i "Time" čiji se uvodi i danas koriste u raznim jingleovima za reklame i emisije. Vrlo specifičan omot koji ima ovaj nosač zvuka djelo je George Hardiea. Na omotu se nalazi prizma koja lomi svjetlost i pretvara ju u spektar duginih boja koje se protežu preko omota cijelog albuma i vraćaju u prizmu koja ih ponovno pretvara u bijelu svjetlost.

¹⁶BesplatniProgrami.org. <http://www.besplatniprogrami.org/programi-za-graficki-dizajn/> (03-09-2015)

Slika 2. Omot nosača zvuka „The Dark Side of the Moon“

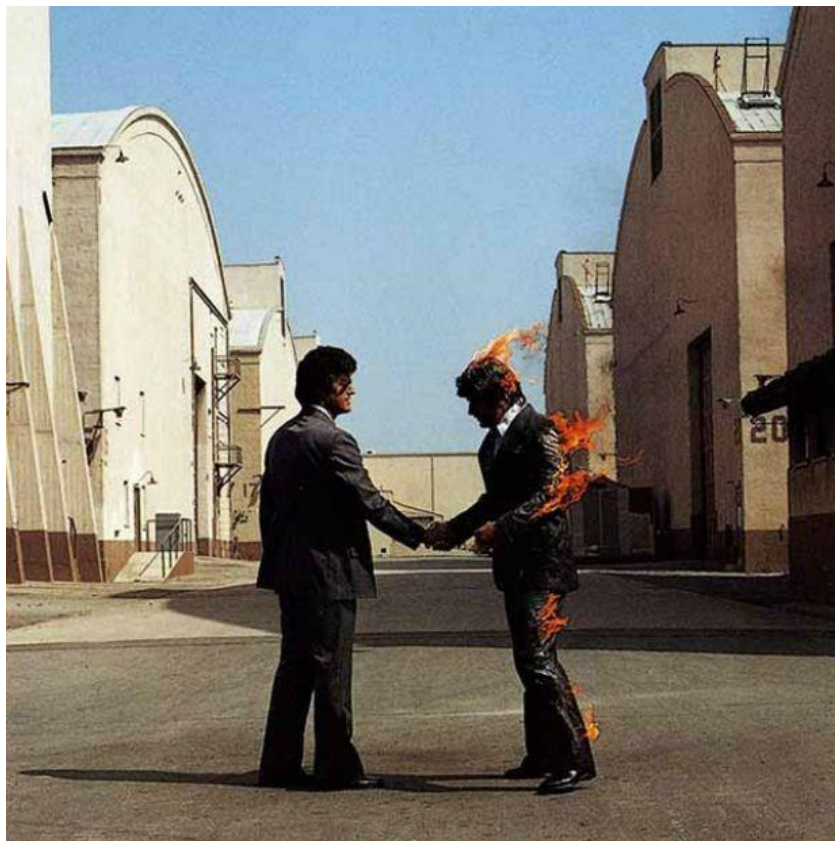
Autoru su kao nadahnuće za prizme bile egipatske piramide, vječni simbol pohlepe, megalomanije i neutaživ ambicije. Neke od tih tema su i obrađene na samom albumu, a osobito u pjesmi "Money". "The Dark Side Of The Moon" ponovno je re-izdan 2003. godine povodom 30 godina od izlaska izvornika i to u novoj SACD tehnologiji s modernije izvedenim omotom.

Godine 1975. izlazi "Wish You Were Here". Članovi benda ga ističu kao njima najdraži i najbolji album, dok ga je kritika onoga vremena dočekala vrlo hladno. Neki su rekli da je to i bilo za očekivati s obzirom na standard koji su si postavili albumom "The Dark Side Of The Moon". Album je izbacio dva hita, planetarno popularnu baladu "Wish You Were Here", te maratonsku "Shine On You Crazy Diamond" kojom album započinje i završava. Izrada omota albuma ponovno je bila povjerena George Hardieu koji se i ovaj put potrudio da album ne bude zapamćen 'samo' po njegovom glazbenom sadržaju. Slika koja svakako odskače od cjeline prikazuje dva čovjeka kako se rukuju od koji je jedan u plamenu. Na ovom potonjem nije se rabila fotomontaža niti bilo koji dugi fotografski trik već je riječ o autentičnoj snimci na kojoj je kaskader Ronnie Rondel uistinu gorio.

Ipak je prilikom snimanja 'vatrene' scene nosio zaštitu u vidu azbestnog odjela te perike na glavi.

Nakon izlaska albuma "Animals" (1977.) sve više dolazi do trzavica unutar benda. Osobito se to vidjelo na turnejama na kojima je Waters postao sve nervozniji pa nisu izostajali ni verbalni sukobi s publikom. Kao rezultat toga Waters je napravio djelo "The Wall", koji upravo i simbolizira 'zid' između njega i publike. Ovaj album bio je gotovo u potpunosti Watersovo djelo. Na albumu se nalazi i vjerojatno najveći hit Pink Floyd "Another Brick In The Wall" koji je dosegao prvo mjesto britanske top ljestvice singlova. Prema albumu snimljen je i istoimeni film s Bob Geldofom u naslovnoj ulozi. Na ovom albumu Pink Floyd su posljednji put djelovali u sastavu Waters, Gilmour, Wright, Mason.

George Hardie, engleski grafički dizajner, ilustrator i pedagog, najpoznatiji po svom radu dizajniranja omota za albume rock glazbenika i bendova. Njegov rad uključuje dizajn omotnice debitantskog albuma grupe Led Zeppelin, albuma Dark Side of the Moon i Wish You Were Here rock benda Pink Floyd.¹⁷

Slika 3. Omot nosača zvuka „Wish you were here“

¹⁷Mark Blake. Kad svinje polete, priča o Pink Floyd. Zagreb: MenArt, 2007.

4.2. Hladno Pivo

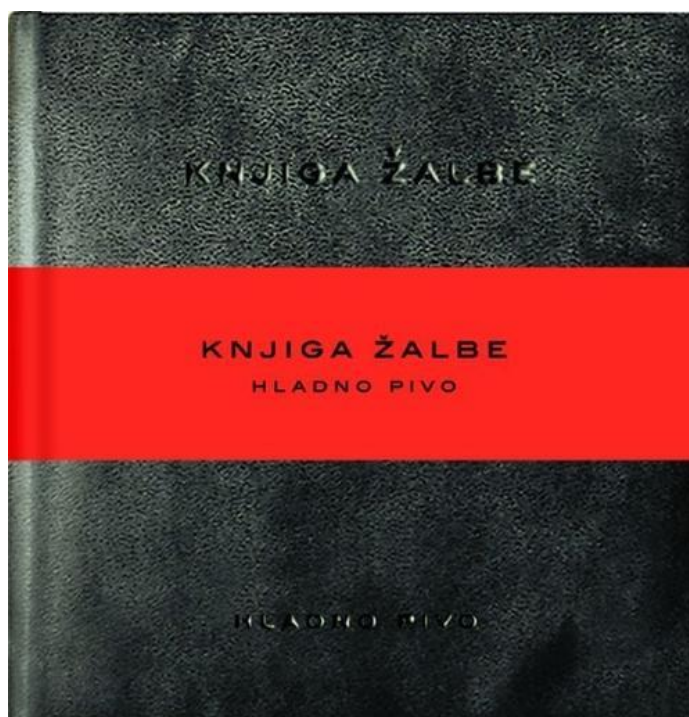
Hladno pivo hrvatski je punk sastav iz Zagreba. Okupio se krajem osamdesetih u zagrebačkom predgrađu Gajnice, da bi već devedesetih postao najpopularniji hrvatski punk rock sastav.

Hladno pivo zbog kritičnog stava prema vladajućem ustroju društva, u svom stvaralaštvu često ismijava lokalne društvene običaje i uvriježene norme ljudskog ponašanja. U glazbenom smislu obilježava ih jednostavan punk rock stil koji je kasnije donekle ublažen prijemčljivijim rock zvukom.

Od 1993. izdali su osam studijskih albuma (Džinovski (1993.), G.A.D. (1995.), Desetka (1997.), Pobjeda (1999.), Šamar (2003.), Knjiga žalbe (2007.), Svijet glamura (2011.), Dani zatvorenih vrata (2015.).

Šesti studijski album, „Knjiga žalbe“, po izlasku je opisan kao najbolji album Hladnog piva, iako je zvuk na ovom albumu napravio je značajan zaokret prema lakšem indie rocku. Album je Hladnom pivu osigurao 3 Zlatne Koogole i jednog Porina, a dizajnerska agencija 'Nukleus' dobila je 2008. nagradu Porin za najbolji dizajn CD knjižice albuma Knjiga žalbe.

Ove godine izdan je novi album, „Dani zatvorenih vrata“, a grafički dizajn omota nosača zvuka potpisuje studio Šesnić & Turković.¹⁸

Slika 4. Omot nosača zvuka „Knjiga žalbe“

¹⁸Hladno Pivo. www.hladnopivo.hr (03-09-2015)

4.3. 10 najboljih omota nosača zvuka

Osim glazbe, neki od najlegendarnijih bendova su poznati po svojem kreativno-umjetničkim djelovanjem što se često izražavalo i na omotima nosača zvuka.

1. Abbey Road

Jedanaesti studijski album engleskog rock benda The Beatles, objavljen 26. rujna 1969. godine u Velikoj Britaniji. Abbey Road je rock album koji uključuje žanrove kao što su blues, pop i progresivni rock.

Omot nosača zvuka je grafički oblikovao kreativni direktor Apple Records-a, Kosh. To je jedini izvorni album za Veliku Britaniju koji na omotu ne pokazuje niti ime izvođača niti naslov albuma, što je Kosh-eva ideja, unatoč tvrdnji da se album neće prodavati bez ove informacije. Kasnije je objasnio da „ne trebamo pisati ime benda na omotu... Oni su najpoznatiji bend na svijetu“.¹⁹

Slika 5. Omot nosača zvuka „Abbey Road“

2. The Dark Side of the Moon

¹⁹ All Music. <http://www.allmusic.com/> (03-09-2015)

The Dark Side of the Moon je osmi studijski album engleske progressive-rock grupe Pink Floyd, objavljen u ožujku 1973. Za dizajn omota nosača zvuka zaslužan je, u radu ranije spomenuti, George Hardie.²⁰

3. Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band

Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band je osmi studijski album engleskog rock benda The Beatles. Objavljen 1. lipnja 1967, odmah je postigao komercijalni uspjeh, proveo je 27 tjedana na vrhu ljestvice albuma u Velikoj Britaniji i 15 tjedana na broju jedan u Sjedinjenim Američkim Državama. Magazin Time proglasio ga je "povijesnim napretkom u glazbi", a New Statesman pohvalio je pomak pop glazbe na razinu umjetnosti. Omot nosača zvuka su oblikovali pop umjetnici Peter Blake i Jann Haworth, a baza im je bio crtež tintom Paula McCartneya. Omot nosača zvuka uključuje šareni kolaž koji sadrži Beatlese u kostimima poput onih Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band-a, uz kartonske figure poznatih osoba u prirodnoj veličini. Svaki od Beatlesa nosio je brkove, koji odražavaju sve veću popularnost hipi pokreta.

Slika 6. Omot nosača zvuka „Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band“.²¹

²⁰ Usp. Blake, Mark. Kad svinje polete, priča o Pink Floyd. Zagreb: MenArt, 2007.

²¹ Usp. All Music <http://www.allmusic.com/> (03-09-2015)

4. **Wish You Were Here**

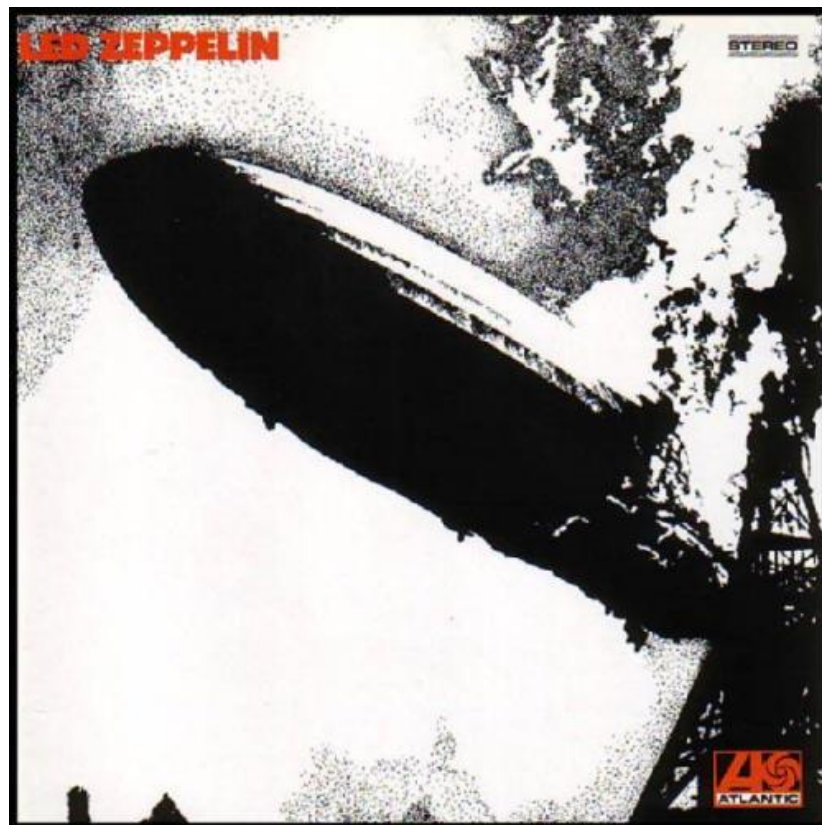
Wish You Were Here je deveti studijski album grupe Pink Floyd, objavljen u rujnu 1975. Album istražuje teme odsutnosti, glazbene industrije i mentalno propadanje bivšeg člana benda Syd-a Barrett-a. Za dizajn omota nosača zvuka ponovno je zaslužan George Hardie.²²

5. **Led Zeppelin**

Led Zeppelin je debitantski studijski album engleskog rock benda Led Zeppelin. Uz cjelovite doprinose svakog od četiri člana grupe četiri člana kojim su album učinili spojem bluesa i rocka. Album je privukao veliku i odanu publiku bendu.

Omot nosača zvuka, izabran od strane Page-a, ima crno-bijelu sliku gorućeg cepelina Hindenburg. Slika se odnosi na podrijetlo samog imena benda.

Cijelo grafičko oblikovanje albuma koordinirao je George Hardie, s kojim će bend nastaviti surađivati u budućnosti.²³

Slika 7. Omot nosača zvuka „Led Zeppelin“

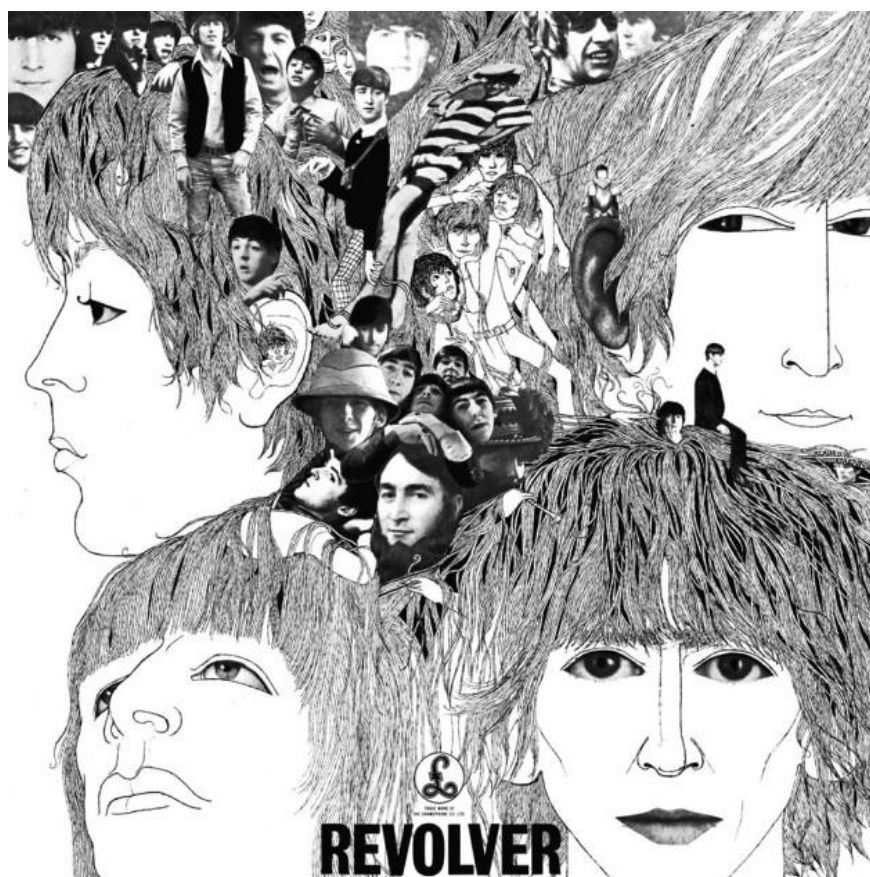
²² Usp. Mark Blake. Kad svinje polete, priča o Pink Floyd. Zagreb: MenArt, 2007.

²³ Rock Hall. [https://rockhall.com/\(03-09-2015\)](https://rockhall.com/(03-09-2015))

6. Revolver

Revolver je sedmi studijski album Beatles-a. Objavljen je 5. kolovoza 1966. u Velikoj Britaniji, a tri dana kasnije u SAD-u. Album je obilježio napredak od „Rubber Soul-a“ izdanog 1965 i označio grupu kao revolucionare. Revolver je široko prepoznat od strane kritičara i znalaca.

Za ilustraciju omota nosača zvuka zaslužan je njemački basist i umjetnik Klaus Voormann, jedan od najstarijih prijatelja Beatlesa iz Hamburga tijekom ranih 1960-ih. Voormann također za ilustraciju koristi osobne fotografije dobivene od članova benda, koje, po njegovim riječima, „pokazuju njihovu nježnu stranu“.²⁴

Slika 8. Omot nosača zvuka „Revolver“

7. London Calling

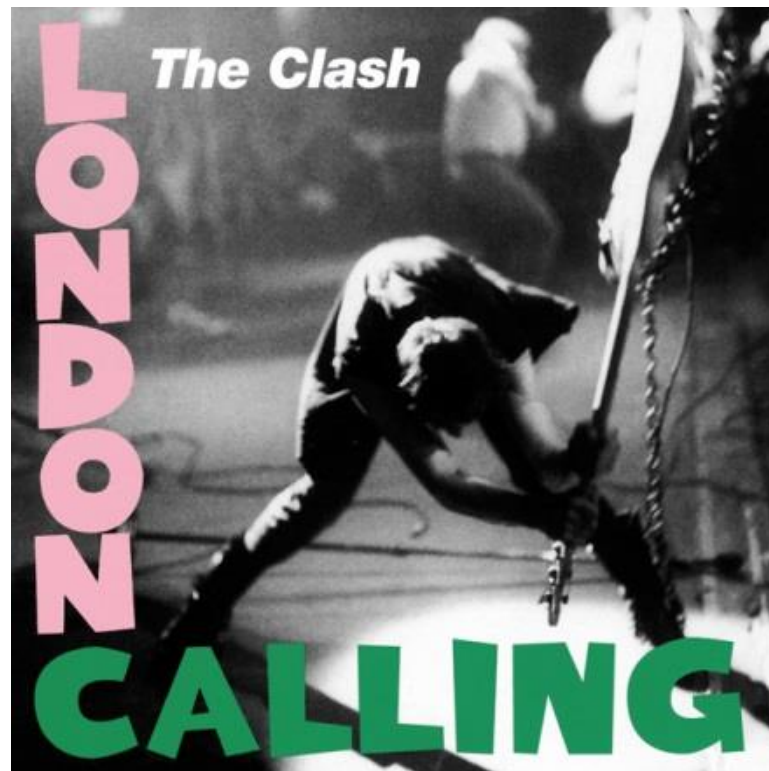
London Calling je treći studijski album engleskog punk-rock benda The Clash. Izdan je u Velikoj Britaniji 14. prosinca 1979. u izdavačkoj kući CBS Records, au SAD-u u siječnju 1980. od strane Epic Records-a. London Calling je post-punk album koji sadrži niz stilova, uključujući i punk, reggae, rockabilly, ska, New Orleans R & B, pop, lounge-

²⁴Usp. All Music <http://www.allmusic.com/>(03-09-2015)

jazz i hard rock. Album se bavi problematikom društva, nezaposlenosti, rasnih sukoba, droge i odgovornosti odraslih.

Na omotu nosača zvuka je fotografija basista Paula Simonona kako razbija svoju Fender Precision bas-gitaruna pozornici Palladium-a u New Yorku 20. rujna 1979 tijekom turneje Clash-a. Pennie Smith, koja je fotografirala bend za album, prvotno nije htjela da se koristi ta fotografija. Tvrdila je da je previše izvan fokusa, ali su Strummer i grafičar Ray Lowry pomislili kako će biti odlična za omot albuma. U istraživanju Q magazina 2002. fotografija je proglašena najboljom rock and roll fotografijom svih vremena uz komentar da "bilježi vrhunski rock'n'roll trenutak –potpuni gubitak kontrole".

Omot nosača zvuka je oblikovao Lowry i bio je posveta dizajnu istoimenog debitantskog albuma Elvisa Presleya. Omot je proglašen devetim najboljim omotom nosača zvuka svih vremena po časopisu Q u 2001. ²⁵

Slika 9. Omot nosača zvuka „London Calling“

8. **Houses of the Holy**

Peti studijski album britanske rock grupe Led Zeppelin, objavljen u Atlantic Records-u 28. ožujka 1973. To je njihov prvi album sastavljen od posve originalnog materijala, a predstavlja glazbenu prekretnicu za bend, stvarajući pjesme s više raslojavanja i boljom

²⁵ Isto.

produkcijom. Album je postao veliki uspjeh – postigao je jedanaest puta platinastu nakladu. U 2012, našao se na 148. mjestuna listi 500 najvećih albuma svih vremena Rolling Stone Magazine-a.

Grafičko oblikovanje omota nosača zvuka nadahnuto je završetkom romana Arthura C. Clarke-a „Kraj djetinjstva“. Omot nosača zvuka je kolaž nekoliko fotografija snimljenih na Prolazu divova u Sjevernoj Irskoj, kao alternativa mjestu u Peruu koje je također dolazilo u obzir.

Djeca na omotu nosača zvuka su brat i sestra Stefan i Samantha Gates. Slikanje je bio naporan projekt koji je trajao deset dana. Snimanje se radilo rano ujutro i pri zalasku sunca kako bi se uhvatilo svjetlo u zoru i sumrak, ali željeni učinak nikada nije bio postignut zbog stalne kiše i oblaka. Fotografije dvoje djece su napravljene u crno-bijeloj tehnici, a pomoću njih stvoreno je jedanaest osoba koje se mogu vidjeti na omotu nosača zvuka.

Rezultati snimanja su bili manje nego zadovoljavajući, a neka slučajna nijansiranja u postprodukciji stvorila su neočekivane probleme za izdavanje omota nosača zvuka.²⁶

Slika 10. Omot nosača zvuka „Houses of the Holy“

²⁶ Usp. Rock Hall. <https://rockhall.com/>(03-09-2015)

9. Who's Next

Who's Next je peti studijski album engleskog rock benda The Who. Razvio se iz prekinutog projekta „Lifehouse“ člana benda Pete Townshenda, multimedijalnoj rock operi. Projekt je propao zbog svoje složenosti i sukoba s menadžerom benda Kit Lambertom. Fotografiju na omotu nosača zvuka je snimio Ethan Russell kao referencu na monolit iz filma „2001: Odiseja u svemiru“, i portretira članove benda koji su urinirali po betonskoj tvorevini koja se uzdiže iz zemlje.²⁷

Slika 12. Omot nosača zvuka „Who's Next“

10. Nevermind

Nevermind je drugi studijski album američkog rock benda Nirvana, objavljen 24. rujna 1991. Produciran od strane Butch Vig-a, Nevermind je prvo izdanje grupe u DGC Records. Frontmen Kurt Cobain tražio je glazbu izvan restriktivnih granica grunge scene Seattlea. To je prvi album na kojem sudjeluje bubnjar Dave Grohl.

Unatoč niskim komercijalnim očekivanjima benda i izdavačke kuće, Nevermind je postigao neočekivani uspjeh krajem 1991. godine, uglavnom zbog popularnosti svog

²⁷Usp. All Music <http://www.allmusic.com/> (03-09-2015)

prvog singla „Smells Like Teen Spirit“. Do siječnja 1992. Godine zamijenio je album Michaela Jacksona „Dangerous“ na broju jedan na Billboardove ljestvice.

Omot „Nevermind-a“ pokazuje obrezanog dječaka u vodi, sa dolarom na udici, tek nadohvat njegove ruke, sam podmorje s novčanici od jednog dolara na udica za ribu samo iz svoje ruke. Cobain je ideju za omot „Nevermind-a“ dobio gledajući televizijsku emisiju o porođajima u vodi. Ideja je prihvaćena i ubrzo je krenula u realizaciju – s obzirom da je bilo teško dobiti dozvolu za korištenje fotografija podvodnih poroda odlučili su snimiti svoju. Snimili su tromjesečnog sina fotografa, Spencera Eldena.

Slika 11. Omot nosača zvuka „Nevermind“

Međutim, postojala je zabrinutost zbog Eldenovog obrezanog penisa koji je bio vidljiv na slici. Geffen, odgovoran za omot nosača zvuka, pripremio je alternativni omot nosača zvuka bez penisa, jer su se bojali da će uvrijediti ljude, ali je popustio kada je Cobain jasno rekao da je jedini kompromis da se na omotu nalazi naljepnica koja pokriva penis koja ima natpis: „Ako ste uvrijeđeni zbog ovoga, morate biti prikriveni pedofil.“²⁸

²⁸ Isto

5. Grafički dizajneri za oblikovanje orijentirani isključivo prema glazbi

5.1. Devolutiondesigns

Devolutiondesigns je tim grafičkih dizajnera orijentiran glazbenoj industriji - imaju veliki i raznolik popis vjernih klijenata koje predstavljaju neke od najvećih imena u glazbi i medijima. Neke od njih su Goldie's Metalheadz izdavačka kuća, kao i ogromnu drum 'n' bass izdavačku kuću, Ram Records. Također, surađuju sa raznim death metal bendovima, australskim glazbenim festivalima ali i londonskim noćnim klubovima.

Devolutiondesigns je počeo kao projekt jednog čovjeka, ali s obzirom na porast potražnje, sada nudi veliki izbor dizajnerskih usluga usmjerenih prvenstveno za glazbu i medijske industrije. Uključuje web dizajn, web bannere i on-line marketing, pokretne grafike, video animacije, logotip i branding dizajnovne, punu scenografiju, promotivna oglašavanja, letake te naravno pružanja neke od najsvježijih CD albuma.

Puni projektni paket za klijente uključuje istovremeni rad na grafičkom oblikovanju omota nosača zvuka, oglašavanje i promociju na internetu – sve aspekte u skladu sa standardima rada koji obuhvaća proces projektiranja i dobivanja marketinških materijala.

Njihove usluge su: grafičko oblikovanje loga za glazbenike i izdavačke kuće, oglašavanje, letci i promotivni materijali, grafičko oblikovanje omota nosača zvuka, vinila i snimanje istih, glazba u digitalnom formatu, video animacije, animacije, dizajn promotivne odjeće, konzultacije, upravljanje nakladom, web-dizajn, online oglašavanje i promocija, web trgovine i opće grafičko oblikovanje.

Kroz godine truda stekli su reputaciju koja im osigurava vjerne klijente i podužu listu istih.²⁹

²⁹Devolution Designs. www.devolutiondesigns.co.uk/(03-09-2015)

5.1.1. Radovi

Grafičko oblikovanje omota nosača zvuka „Entropy“, glazbenika Icycle, uključuje glazbenu ploču i CD.

Grafičko oblikovanje omota nosača zvuka za Maztek „Three Point Zero“. Uključuje tri glazbena CD-a i glazbenu ploču.³⁰

³⁰ Isto.

5.2. Skyfall Media

Projekt dizajnerice imena Tiffany sa preko šesnaest godina iskustva rada na području grafičkog dizajna u glazbenoj industriji – projektiranja za glazbenike i male poduzetnike. Radila je na širokom rasponu projekata uključujući grafičko oblikovanje loga, grafičko oblikovanje omota nosača zvuka, dizajna brošura, posjetnica, plakata, majica, knjiga...

Ugled i posao izgrađen je na osnovi preporuka, a tvrdi da se svakome zadatku ponosno i potpuno posveti.³¹

5.2.1. Radovi

Grafičko oblikovanje omota nosača zvuka za glazbenika „Robin Kroupa“.

³¹ Skyfall Media. www.skyfallmedia.com/(03-09-2015)

Grafičko oblikovanje loga za „Sketch Mom Productions“.³²

³² Isto.

6. Zaključak

Grafičko oblikovanje je istovremeno posljedica društvenih okolnosti, određena društvenom stvarnošću, potrebama i željama ali i sudjeluje u formiranju fizionomije društva.

Grafičko oblikovanje spaja materijalnu i nematerijalnu proizvodnju, maštu čini vidljivom ali istovremeno sudjeluje u rješavanju i istraživanju konkretnih zadataka, s ciljem spajanja fizičkog i vizualnog.

Napretkom tehnologije, porastom tržišta i povećanjem potražnje razvijeni su brojni programi za grafičko oblikovanje, ali i njihove open-source verzije, dostupne svima koji imaju volje okušati se u tome području.

Od sredine prošlog stoljeća, kada se i pojavljuje grafičko oblikovanje usmjeren korisnicima, cijelo područje grafičkog dizajna vrtoglavo napreduje te se infiltrira u sve sfere društva, kao i u glazbenu umjetnost. Glazbena industrija napretkom i sadržavanjem nekih od najutjecajnijih glazbenika u povijesti uspjela je povezati vizualni i auditivni aspekt glazbenog stvaralaštva, te je tako grafičko oblikovanje postalo neizostavan dio svakog ozbiljnog glazbenog umjetnika, koji pomaže stvoriti prepoznatljivi imidž. Neki od najvećih i najpopularnijih glazbenika u povijesti vrlo su dobro spajali vizualnu i auditivnu sferu njihovog stvaranja te su zbog toga ostali još uvijek, a i u budućnosti će ostati, prepoznati i cijenjeni. Suradnjom glazbenika i grafičkih dizajnera proizašla su neka od najboljih i najuspješnijih djela u području glazbene umjetnosti. Primjeri navedeni u radu samo su neki od vrhunskih umjetničkih ostvarenja. Primjer iz naše neposredne blizine, primjer hrvatskog benda Hladnog Piva svjedoči da je i na našoj glazbenoj sceni prepoznata važnost dobro predstavljenog i prezentiranog djela. Primjeri stranih bendova, govore o kompleksnosti samog odabira rješenja za omote nosača zvuka, te koliko uspjeha ona može donijeti, samo zbog shvaćanja da je i vizualni aspekt predstavljanja, ono po čemu će publika pamtit i prepoznavati određena ostvarenja u području glazbene industrije, a i dijelom ukupnosti imidža, kojeg je nužno njegovati i graditi kako bi se osigurala konkurentnost i opstanak u poslu.

Nagrađivani omoti nosača zvuka, grafički dizajneri i glazbenici navedeni u radu uvijek će ostati spomen vremenu kada se u stvaralaštvo ulagalo puno napora, što je osnova za ogromnu vrijednost koju ta djela danas imaju.

7.Literatura

All Music <http://www.allmusic.com/> (03-09-2015)

Blake, Mark. Kad svinje polete, priča o Pink Floyd. Zagreb: MenArt, 2007.

Devolution Designs. www.devolutiondesigns.co.uk/ (03-09-2015)

Du, He-Min; Yu, Wei-De. The study of graphic design encoding based on knowledge coupling / Procedia - Social and Behavioral Sciences 51 (2012)

Graphic advertising, as a specialized tool of communication / Procedia - Social and Behavioral Sciences 51 (2012)

Osnovi grafičkog dizajna / Praktikum. Beograd: Fakultet za informatiku i menadžment, 2009.

Rock Hall. <https://rockhall.com/> (03-09-2015)

Tomipa, Mario, Milković, Marin. Grafički dizajn i komunikacija. Varaždin: Veleučilište u Varaždinu, 2013.

Visual accessibility in graphic design: A client-designer communication failure / Design Studies 40 (2015)

Stari Dizajn. <http://stari.dizajn.hr/> (20-09-2015)

Skyfall Media. www.skyfallmedia.com/ (03-09-2015)